

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.kl@regeringskansliet.se
elin.kronqvist@regeringskansliet.se
alexandra.ostlund.folkeryd@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) KN2025/01049 – Remissvar från 2030-sekretariatet

Inledande kommentar

Regeringen har skickat ut betänkandet [Bättre förutsättningar för klimatanpassning](#) (SOU 2025:51) [på remiss](#). Trots att frågan har direkt koppling till infrastrukturens utmaningar och möjligheten till samverkan mellan klimatanpassning och åtgärder för minskad klimatpåverkan, lyser transportsektorns aktörer med sin frånvaro på [regeringens lista över remissinstanser](#). Vi anmodar därför om att våra synpunkter tas särskilt i beaktande i dessa delar.

Sammanfattning av utredningens uppdrag

Utredningen har haft i uppdrag att analysera och vid behov föreslå ny eller anpassad lagstiftning för att effektiva klimatanpassningsåtgärder ska kunna genomföras. Utredningen har även haft i uppdrag att identifiera möjliga finansieringsmodeller för att långsiktigt fördela kostnaderna mellan de aktörer som drar nytta av en klimatanpassningsåtgärd.

I betänkandet lämnas elva förslag till förändringar i befintlig lagstiftning som skapar bättre förutsättningar för genomförandet av klimatanpassningsåtgärder. Utredningen föreslår också att staten ska ta på sig ansvaret för att etablera skydd mot översvämningar från havet längs vissa kuststräckor och lämnar förslag på en process för detta.

2030-sekretariatets synpunkter

Sverige är dåligt förberett för ett förändrat klimat med ökade skyfall, extremhetta, stigande vattennivåer, skred, ras och bränder - vi reagerar fortfarande som om detta vore något tillfälligt och oförutsägbart, medan klimatforskningen ju är tydlig med att det vi nu sett bara är en försmak på vad vi måste vänja oss vid om vi inte snabbt hejdar klimatkrisens framfart.

Därför är det mycket välkommet att klimatanpassning ges större rättslig tyngd och utmärkt att hinder för genomförandet av klimatanpassningsåtgärder identifieras och adresseras. Merparten av förslagen inom dessa områden rör sådant som vi inte hanterar och som vi därför lämnar utan kommentarer, för att istället i punktform lyfta fram sådant som ur transportsektorsperspektiv är särskilt relevant.

Klimatanpassningsåtgärder som integrerad åtgärd

Utredningens förslag om möjligheten att införa markreservat för klimatanpassningsanläggningar i detaljplan är välkommet, men i huvudsak bör klimatanpassning inte ske som isolerade åtgärder som behöver särskilda ytor. Istället bör anpassningen ske integrerat, inte minst

på infrastrukturområdet, där exempelvis skydd mot skyfall, hetta eller våldsamma vindar genom etablering av anpassad växtlighet kan bidra till att minska den samlade klimat- och luftkvalitetspåverkan från transporterna.

Havsnivåhöjningar som en av flera konsekvenser

Utredningen lyfter fram havsnivåhöjningar som så väsensskilt från andra effekter av klimatförändringarna att de enskilt bör få särskilt lagrum. Vi delar inte bilden att just dessa klimatförändringar är väsensskilda utan ser andra faktorer som väl så viktiga, och menar att det kan vara mer framgångsrikt att utgå ifrån vad som särskilt behöver skyddas, så att exempelvis känslig infrastruktur

Medfinansiering

Utredningens förslag om lagstadgad medfinansiering från fastighetsägare för kommunala klimatanpassningsåtgärder bedömer vi som svårgenomförbart i närtid. Vi välkomnar en fördjupning i kommande utredningar som då också bör bedöma om fokuseringen på fastighetsägare är rätt avgränsning; det kan vara väl så relevant att exempelvis fokusera på ägare av infrastruktur.

Sedan 2023 finns statsanslaget ”Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor” på 476 miljoner kronor årligen. 2023 gick det till 19 kommuner för 24 olika åtgärder, huvudsakligen för åtgärder mot översvämning – endast 18 miljoner kronor användes till åtgärder mot ras och skred. Enligt hittillsvarande beslut ska anslaget bestå för kommande år, innebärande i snitt knappt två miljoner kronor per kommun. Det är förstås helt otillräckligt och det ensidiga fokuset på skred är olyckligt.

Frivillig klimatanpassning

Vi ser positivt på att fastighetsägare som på eget initiativ vill genomföra klimatanpassningsåtgärder får ett förbättrat rättsligt stöd att begära relevant underlag från kommunen. Denna möjlighet bör dock utvidgas till också andra berörda aktörer, och vi skulle vilja se ett stöd liknande Klimatklivet för klimatanpassning exempelvis av infrastruktur och bebyggelse, som kan sökas av alla berörda aktörer.

Tydligare målbild

På FN-nivå arbetas ett globalt mål för klimatanpassning fram. Det är svårt och riskerar att bli diffust med begränsad betydelse eftersom förutsättningarna och behoven för klimatanpassning skiljer sig så mycket åt, men anslaget är klokt och Sverige bör ta efter med ett nationellt mål för klimatanpassning. Det skulle tydliggöra vad klimatanpassningen tänks uppnå och därmed också ungefär vilka resurser som krävs.

Minskad klimatpåverkan

Parisavtalet betonar att utsläppsminskning och klimatanpassning (”mitigation and adaptation”) hänger samman. Det finns utmärkta möjligheter till synergier mellan dem, exempelvis med växtlighet i anslutning till infrastruktur som både tar upp koldioxid och minskar sårbarheten vid skyfall. Samtidigt ser vi att mycket av dagens klimatanpassning förvärrar de klimatpåverkande utsläppen, ofta genom att det primärt handlar om konstruktioner i betong, och att vissa utsläppsminskande insatser kan öka sårbarheten vid extremväder. Det är därför rimligt att bättre säkra att de båda sidorna av klimatarbetet hänger samman.

Mer övergripande tydliggör det omfattande behovet av klimatanpassning att utsläppsminskningarna behöver påskyndas. Sveriges viktigaste roll i detta är att vara föregångare för andra i arbetet, och befintliga klimatmål bör åtminstone bibehållas, helst skärpas.

Slutord

Detta remissvar slutförs strax efter skyfallet i Västernorrland och Västerbotten med tragiska konsekvenser; en person avled, ett fyrtiotal vägar förstördes, två tåg spårade ur och hela samhällen isolerades. Det står därmed klart att det behövs en betydligt mer ambitiös och heltäckande politik för klimatanpassning än vad som hittills funnits, och att även det nu liggande förslaget är otillräckligt.

Vi tackar för möjlighet att ge synpunkter på det remitterade förslaget. Vi bistår fortsatt gärna i arbetet med att nå nationella klimatmål, EU:s klimatkrav och internationella klimatöverenskommelser, på ett sätt som bidrar till att konkurrenskraften stärks, sårbarheten minskar och hela landet utvecklas.

För 2030-sekretariatet den 10 oktober 2025

Mattias Goldmann
VD, 2030-sekretariatet